

Hodnocení bakalářské práce Daniely Borkovcové *Osudové ženy české beatnické generace*.

Autorka si zvolila téma dlouho tabuizované a teprve nedávno otevřené (domnívám se, že především zásluhou zájmu paní Alice Horáčkové o dosti dramatické životní osudy Vl. Čerepkové) či spíše stále pouze pootevřené; předložená bakalářská práce se tedy skutečně řadí mezi první reflexe uměleckých aktivit obou „fatálních žen“ českého undergroundu.

Okolnosti „vzniku“, podmínek, okolností atd. tzv. beat – generation v USA je opředeno mnoha fámami, jež autorka dokázala elegantně překlenout, aniž by je ovšem zcela opominula, i proto považuji její prezentaci amerických „otců“, jejich díla a ostatně i jejich (rovněž velmi dramatických) životních příběhů i zápasů (s rasismem, homosexualitou, ideologiemi, drogami atd.) za velmi korektní, stejně jako „procházku“ atmosférou konce 40. let, léty padesátými a jejich „přerůstáním“ do desetiletí šestého v kontextu české společnosti, tj. „od Bondyho, Vodseďálka a Černé k Jirousovi a Plastic People of the Universe“, v souvislosti s razantním vstupem „nového“ (či jiného) myšlení do literatury, filmu, dramatu, do písňových textů i na vlastní scénu hudební (rock’n’roll, blues, psychedelic music, písničkáři). Práci se daří postihnout i podstatné atributy a „záchytné body“ českého „undergroundu“, jakkoliv v zásadě samozřejmě srovnatelného se zámořským jen obtížně, neb formujícího se ve společenském kontextu zcela odlišném: atmosféra 40. a 50. let, magický prostor vinárny Viola, předčasně zesnulý V. Hrabě, skandály opředená návštěva A. Ginsberga, večírky, mejdany, fenmetrazin; na tomto pozadí se pak „rodí“ a zjevují i obě autorky, jimž je práce z velké části zasvěcena.

Při sledování životních a tvůrčích osudů obou básnířek je zjevné, jak a čím se právě ony odlišují od mnohých jiných, dosud známějších a „renomovanějších“ osob s undergroundem spojovaných: veškeré kouzlo I. Čerepkové i Vl. Machulkové je „zakleto“ především v drsné až kruté autenticitě jejich excentrických, jakéhokoliv „smiřování“ a přizpůsobování se až štitících občanských životů, jimiž se prodíraly vlekouce na bedrech ohromnou tíhu nevšedního talentu. Nevěděly si rady ani s jedním, ani s druhým. Vzpourné čekaly na pohlazení, porozumění, „trochu lásky“, většinou marně, dětství a dospívání nestály za nic, modely k žití, vštěpované v mládí, jim nebyly nabídnuty, nezbyvalo než tápání, hledání domova, samota. A taková byla i jejich poezie.

Autorka prokázala značnou míru empatie vlastně ve všech „uzlových“ bodech práce: porozumění pro americké autory beat – generation i pro kontext domácí, zvláště vzácně citlivé jsou pasáže věnované oběma básnířkám, výstižné je závěrečné „porovnání“ amerických a českých beatníků (témata, motivy). V samotném závěru jsou obě autorky vřazeny do širšího kontextu tvůrců undergroundu českého.

Ve prospěch autorky a její práce bylo tak řečeno dosti; práci doporučuji k obhajobě a navrhuji klasifikovat ji (přes drobné gramatické nedostatky) jako výbornou.

V Plzni 13. 5. 2016

Jiří Staněk

